

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Львівський національний університет імені Івана Франка

Механіко-математичний факультет

Кафедра теорії функцій і функціонального аналізу

Затверджено

На засіданні кафедри теорії функцій і
функціонального аналізу
механіко-математичного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 25 серпня 2022 р.)

Завідувач кафедри Скасків О.Б.

Силабус з навчальної дисципліни

“Історія львівської математики”,

що викладається в межах ОПП “Середня освіта (Математика)”

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

для здобувачів зі спеціальності 014.04 Середня освіта (Математика)

Львів 2022 р.

Назва дисципліни	Історія львівської математики
Адреса викладання дисципліни	Головний корпус ЛНУ ім. І. Франка м. Львів, вул. Університетська 1
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Механіко-математичний факультет Кафедра теорії функцій і функціонального аналізу
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01 Освіта/педагогіка 014.04 Середня освіта (Математика)
Викладачі дисципліни	Приюта Ярослав Григорович, доцент кафедри теорії функцій і функціонального аналізу
Контактна інформація викладачів	yaroslav.prytula@lnu.edu.ua https://new.mmf.lnu.edu.ua/employee/prytula-ya-h м. Львів, вул. Університетська, 1, к. 373.
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю) за адресою: м. Львів, вул. Університетська 1, ауд.374. Також можливі он-лайн консультації на платформі ZOOM. Для погодження часу консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка дисципліни	https://new.mmf.lnu.edu.ua/academics/bachelor/curriculum-education
Інформація про дисципліну	Дисципліна “Історія львівської математики” є вибірковою навчальною дисципліною з спеціальності 014.04 Середня освіта (Математика), яка викладається в 8-му семестрі в обсязі 4 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація дисципліни	В курсі розглядається історія розвитку математичної освіти та наукових досліджень в математиці у вищих навчальних закладах та наукових товариствах у Львові. Основна увага приділена розвитку математики у Львові у ХХ столітті. Висвітлено вклад львівських математиків у скарбницю світової математики.
Мета та цілі дисципліни	Метою курсу є формування історичного погляду на математичну освіту та розвиток математичних знань, інформування про вклад львівських математиків у світову математику. Елементи історії математики важливі при викладанні математики. Вони відображають логіку математичних понять і допомагають розумінню процесів виникнення математичних теорій.
Література для вивчення дисципліни	1. Д. Стройк Коротка історія математики. – Київ, 1960. 2. Г. І. Глейзер Історія математики в школі – М. 1982. 3. Я. Приюта. Математика у Львові//Наука у Львові до середини ХХ століття ч.2. Львів 2020 4. Збірник біографічних статей http://mmf.lnu.edu.ua/istoriia/vydatni-osobystosti 5. Журнальні статті: Вісник Львівського ун-ту, серія мех.-мат. Математичний вісник НТШ Wiadomości matematyczne

Обсяг курсу	Загальний обсяг: 120 годин. Аудиторних занять: 48 год., з них 24 години лекцій та 24 години практичних робіт. Самостійна робота: 72 год.
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде:</p> <p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - про основні періоди історії університету: колегіум і академію єзуїтів, Йозефінський університет, Францисканський університет, університет Яна Казимира та університет імені Івана Франка; - про історію Львівської політехніки та інших вищих шкіл Львова; - історію Наукового Товариства Шевченка та наукових товариств Львова; - про розвиток математичної освіти та наукових досліджень у вищих школах Львова та наукових товариствах; - історію життя і математичних досягнень львівських математиків; - відображення результатів львівських математиків у скарбницю світової математики та у вищій та середніх школах; - розвиток математичних досліджень в Україні. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - викладання математики пов'язувати з історією світової, зокрема львівської, математики; - висвітлювати роль львівських вчених у розвитку математичних досліджень; - використовувати методи викладання та зміст математичної освіти у різних періодах історії університету; - поширювати математичні знання і відзначати їх визначну роль у середній і вищій освіті. <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньої програми формуються програвні компетентності:</p> <p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК 2: Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку математики, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.</p> <p>ЗК 6: Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності, відповідального ставлення до обов'язків і адаптації до сучасних умов процесу навчання.</p> <p>ЗК 7: Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>Фахові компетентності спеціальності:</p> <p>ФК 1: Здатність використовувати систематизовані та інноваційні теоретико-практичні знання з математики та методики і методології навчання та викладання математики під час розв'язування професійних завдань.</p> <p>ФК 3: Здатність до використання відкритих ресурсів, інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій в освітньому процесі.</p> <p>ФК 5: Здатність до адекватної оцінки особистої фахової компетентності, прийняття рішень та підвищення професійної кваліфікації стосовно нових потреб і вимог.</p> <p>Програвні результати навчання:</p>

	<p>ПРН 1: Знати та розуміти основні поняття, закони, теорії, загальну структуру, предмет і методи дослідження математики та методики її навчання, місце і зв'язки в системі наук, етапи історії її розвитку.</p> <p>ПРН 10: Уміти розв'язувати задачі різних рівнів складності курсу математики в закладах загальної середньої освіти, чітко й раціонально пояснювати розв'язання учням.</p> <p>ПРН 11: Знати та володіти основними методами доведення математичних тверджень у навчанні учнів алгебри й геометрії.</p> <p>ПРН 12: Уміти створювати математичні моделі об'єктів та процесів для розв'язування задач із різних предметних галузей алгебраїчними та геометричними методами.</p> <p>ПРН 14: Знаходити шляхи швидкого і ефективного розв'язання поставленого завдання, генерувати ідеї, використовуючи отримані знання та навички.</p>
Ключові слова	Колегіум, університет, НТШ, Пузина, Банах, Штайнгауз, Левицький, Зарицький, Лопатинський.
Формат курсу	Очний, дистанційний Проведення лекцій, практичних робіт і консультацій.
Теми	Перелік тем подано в додатку у формі схеми курсу.
Підсумковий контроль, форма	Залік у кінці семестру.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з основних математичних курсів, достатніх для сприйняття історії розвитку математики, а також базових знань з світової історії та історії України.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентації, лекції Індивідуальні завдання Практичні заняття з розв'язування задач
Необхідне обладнання	Аудиторія обладнана дошкою та засобами написання для аудиторних занять. Комп'ютер/ планшет/ смартфон із загально вживаним програмним забезпеченням, доступ до Internet мережі, Zoom.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • робота на практичних заняттях – 20 балів; • індивідуальне завдання – 30 балів; • письмовий тест – 30 балів; • співбесіда – 20 балів; <p>Підсумкова максимальна кількість балів – 100.</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають письмове індивідуальне завдання з історії математики та письмовий тест.</p> <p>Академічна добросовісність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недобросовісності. Виявлення ознак академічної недобросовісності в</p>

	<p>письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції та практичні заняття курсу. Студенти повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів визначених для виконання всіх видів письмових робіт та індивідуальних завдань, передбачених курсом.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані при поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Питання до екзамену.	На залік виносяться усі теми курсу, які викладені у схемі курсу.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Схема курсу

Тиждень, год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності ((заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література (Ресурси в інтернеті)	Завдання, год.	Термін виконання
Перший, 2 год.	Тема 1. Предмет історії математики.	лекція	[1, 2, 3, 4, 5]	(3 год.)	Один тиждень
Перший, 2 год.	Тема 2. Історія освітніх закладів древніх цивілізацій та середньовіччя.	практичне	[1, 2, 3, 4, 5]	(3 год.)	Один тиждень
Другий, 2 год.	Тема 3. Історія Львівського університету	лекція	[1, 2, 3, 4, 5]	(3 год.)	Один тиждень
Другий, 2 год.	Тема 4. Історія виникнення університетів та їх	практичне	[1, 2, 3, 4, 5]	(3 год.)	Один тиждень

	роль у науковому прогресі людства				
Третій, 2 год.	Тема 5. Історія Львівської політехніки та інших вищих шкіл Львова.	лекція	[1, 2, 3, 4, 5]	(3 год.)	Один тиждень
Третій, 2 год	Тема 6. Історія університетів в Україні	практичне	[1, 2, 3, 4, 5]	(3 год.)	Один тиждень
Четверт ий, 2год.	Тема 7. Колегіум та академія єзуїтів у Львові	лекція	[1, 2, 3, 4, 5]	(3 год.)	Один тиждень
Четверт ий, 2год.	Тема 8. Організація освітнього процесу в єзуїтських школах	практичне	[1, 2, 3, 4, 5]	(3 год.)	Один тиждень
П'ятий, 2 год.	Тема 9. Університет Йосифа II і Studium Rutenum	лекція	[1, 2, 3, 4, 5]	(3 год.)	Один тиждень
П'ятий, 2 год.	Тема 10. Ф. Кодеш і його курс математики, учні.	практичне	[1, 2, 3, 4, 5]	(3 год.)	Один тиждень
Шости й, 2 год.	Тема 11. Математика у Францисканському університеті до 1848 року	лекція	[1, 2, 3, 4, 5]	(3 год.)	Один тиждень
Шости й, 2 год.	Тема 12. Пилип Кулик – життєвий шлях і наукова творчість	практичне	[1, 2, 3, 4, 5]	(3 год.)	Один тиждень
Сьомий , 2 год.	Тема 13. Освітні реформи в університеті після 1848 року. Зміна ролі філософського факультету	лекція	[1, 2, 3, 4, 5]	(3 год.)	Один тиждень
Сьомий , 2 год.	Тема 14. Лаврентій Жмурко – життя, освітня діяльність наукові дослідження	практичне	[1, 2, 3, 4, 5]	(3 год.)	Один тиждень
Восьми й, 2 год.	Тема 15. Математика в університеті в кінці XIX на початку XX століття.	лекція	[1, 2, 3, 4, 5]	(3 год.)	Один тиждень
Восьми й, 2 год.	Тема 16. Юзеф князь Пузина – провісник Львівської математичної школи.	практичне	[1, 2, 3, 4, 5]	(3 год.)	Один тиждень
Дев'яти й, 2 год.	Тема 17. Математика в університеті Яна Казимира.	лекція	[1, 2, 3, 4, 5]	(3 год.)	Один тиждень
Дев'яти й, 2 год.	Тема 18. В. Серпінський та З. Янішевський у Львові	практичне	[1, 2, 3, 4, 5]	(3 год.)	Один тиждень
Десяти й, 2 год.	Тема 18. Основні досягнення Львівської математичної школи (1920 – 1939)	лекція	[1, 2, 3, 4, 5]	(3 год.)	Один тиждень

Десятий, 2 год.	Тема 20. Життя С. Банаха. Учні С. Банаха і Г. Штайнгауза	практичне	[1, 2, 3, 4, 5]	(3 год.)	Один тиждень
Одинадцятий, 2 год.	Тема 21. Наукове товариство імені Шевченка – дійсні члени НТШ. Український таємний університет у Львові.	лекція	[1, 2, 3, 4, 5]	(3 год.)	Один тиждень
Одинадцятий, 2 год.	Тема 22. Математика у Львівській політехніці та університеті в 1939 – 1941 рр.	практичне	[1, 2, 3, 4, 5]	(3 год.)	Один тиждень
Дванадцятий, 2 год.	Тема 23. Математика у Львові у післявоєнний період	лекція	[1, 2, 3, 4, 5]	(3 год.)	Один тиждень
Дванадцятий, 2 год.	Тема 24. Математики Я. Лопатинський та Л. Волковиський і ін. та їх учні.	практичне	[1, 2, 3, 4, 5]	(3 год.)	Один тиждень